

Til:

8. april 2008

Sekretariatschef Anne Marie Søland

Journalnr.

BRS/msk

Fortrolighed om udvalgsmateriale

1. Baggrund

På et ekstraordinært udvalgsmøde den 31. marts 2008 behandlede Socialudvalget et medlemsforslag vedr. "Iværksætte af uvildig undersøgelse af omstændighederne omkring drabet af det 16-årige avisbud på Amager". Samme dag havde forvaltningen udarbejdet en række noter med fortrolige personoplysninger vedrørende sagen. Materialet var stemplet "Fortroligt", og materialet var vedlagt en følgeskrivelse, som vejledte om fortroligheden.

Efter materialet var afleveret til udvalgsmedlemmerne af forvaltningens bud, kunne TV2 fremvise kopier af og referere til indholdet af materialet. Det skal i den forbindelse nævnes, at TV2 ikke gennem forvaltningen havde opnået aktindsigt i det fortrolige materiale.

Borgerrepræsentationens Sekretariat er blevet bedt om at udarbejde et notat om, hvilke muligheder forvaltningen har for at forfølge den konkrete videregivelse af fortrolige oplysninger. Endvidere ønsker man at få at vide, hvordan man fremadrettet kan søge at forhindre lignende videregivelser af fortrolige oplysninger.

Det konkluderes i den forbindelse, at det er muligt at forfølge den konkrete videregivelse af fortrolige oplysninger med politimæssig efterforskning.

2. Udvalgsmedlemmernes tavshedspligt

Indledning

Efter forvaltningslovens § 27 er en oplysning omfattet af tavshedspligt, såfremt oplysningen ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller såfremt det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde oplysningen for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, herunder som eksempel oplysninger om væsentlige sociale problemer.

Hvordan kan man overtræde tavshedspligten?

Tavshedspligten indebærer, at de fortrolige oplysninger hverken må offentliggøres eller udnyttes. Ifølge vejledningen til forvaltningsloven pkt. 166 indebærer dette, at der er tre typetilfælde af brud på tavshedspligt:

For det første er det forbudt at videregive oplysningerne til uvedkommende, uanset hvor nærtstående den pågældende er. Det betyder, at en kommunalpolitiker ikke kan drøfte fortrolige oplysninger med sit bagland, hverken det politiske eller det personlige.

For det andet er retsstridigt udnyttelse af oplysningerne strafbart. Det er således ikke nødvendigt at afsløre oplysningen for at overtræde tavshedspligten.

For det tredje kan passivitet bevirke, at tavshedspligten overtrædes. Dette vil være tilfældet, såfremt oplysningerne ikke beskyttes tilstrækkeligt mod uvedkommende. Lader en politiker således fortrolige oplysninger ligge fremme på køkkenbordet, og dette bevirker, at oplysningerne lækkes, sidestilles dette strafferetligt med aktiv videregivelse af oplysningerne.

Hvad sker der ved overtrædelse af tavshedspligten?

Det følger endvidere af straffelovens § 152, at den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Medmindre der er tale om en særdeles grov overtrædelse eller den pågældende ikke vil erkende at have overtrådt tavshedspligten, vil der dog i praksis næppe være interesse for at rejse en straffesag. I så fald vil der blive tale om, at de pågældende må modtage en ”næse” fra borgmesteren, eller alternativt bliver vedkommende mødt med krav om at fremsætte en offentlig beklagelse.

Endeligt kan der blive tale om erstatning, såfremt overtrædelsen forårsager, at nogen lider et tab.

Den konkrete sag

Hvis man i den konkrete sag finder, at der er sket et brud på tavshedspligten, kan der være tale om en overtrædelse af straffelovens § 152.

Som hovedregel er en overtrædelse af straffelovens § 152 undergivet almindelig offentlig påtale, medmindre der alene er krænket private interesser, jf. straffelovens § 152 f. Anmeldelse af den konkrete videregivelse af fortrolige oplysninger kan således indgives af både forvaltningen, et udvalgsmedlem og forurettede.

Hvis en borger bliver krænket ved videregivelsen af fortrolige personfølsomme oplysninger, vil en forvaltnings offentlige interesser bl.a. anses for tilsidesatte, idet en forvaltnings interesse i at kunne etablere et tillidsforhold til sine borgere vil lide skade ved en videregivelse af fortrolige oplysninger.

Det er sekretariatets anbefaling, at i en vurdering af, om den konkrete videregivelse af fortrolige oplysninger skal anmeldes til politiet, bør det tillægges vægt, om der er tale om en grov overtrædelse af tavshedspligten. I vurdering heraf bør man lægge særlig vægt på, om der er tale om videregivelse af personfølsomme oplysninger dvs. oplysninger om enkelt personers rent private forhold, herunder oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer, om misbrug af nydelsesmidler og lignende rent private forhold, idet sådanne oplysninger utvivlsomt er omfattet af tavshedspligten.

3. Pressens videregivelse af fortroligt materiale

Hvis pressen videregiver fortrolige oplysninger, kan der formentlig være tale om en overtrædelse af enten straffelovens § 152 d¹ eller straffelovens § 264 d.² Ligesom det er tilfældet med en overtrædelse af straffelovens § 152, kan både forvaltningen, et udvalgsmedlem og forurettede vælge at indgive anmeldelse til politiet vedr. en overtrædelse af straffelovens § 152 d.

4. Fremtidige foranstaltninger

Reglerne om tavshedspligt findes i forvaltningslovens § 27 og straffelovens § 152. For at søge at undgå en lignende sag i fremtiden kan man alene orientere udvalget om de gældende regler om tavshedspligt. Ifølge forvaltningslovens § 27, stk. 2, kan en offentlig myndighed ikke pålægge tavshedspligt i videre omfang, end det følger af de gældende

¹ Straffelovens § 152 d:

”Bestemmelserne i §§ 152-152 c finder tilsvarende anvendelse på den, som uden at have medvirket til gerningen uberettiget skaffer sig eller udnytter oplysninger, der er fremkommet ved en sådan overtrædelse.

Stk. 2. Med samme straf straffes den, der uden at have medvirket til gerningen uberettiget videregiver oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 1, som er fremkommet ved overtrædelse af §§ 152-152 c.

Stk. 3. På samme måde straffes den, som uden at have medvirket til gerningen uberettiget videregiver oplysninger, der er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar.”

² Straffelovens § 264 d: ”Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.” Bestemmelsen er alene undergivet privat påtale og betinget offentlig påtale, jf. straffelovens § 275.

regler. Dvs. man kan ikke beslutte at udvide medlemmernes tavshedspligt. Man kan dog vælge at indføre en politik om, at eventuelle overtrædelser af reglerne om tavshedspligt i højere grad politianmeldes.